

Glimt fra den ellefte norske epidemiologikonferansen Oslo, 13.–14. november 2003

Årets konferanse, som foregikk på legeföreningens konferansesenter Soria Moria, var forankret i Nasjonalt folkehelseinstitutt. Arrangementskomiteen bestod av Svetlana Skurtveit, Camilla Stoltenberg, Berit Olsen, Kristian Tambs, Jørgen Bramness, Asbjørg Christophersen, Anne Kjersti Daltveit, Kari Kveim Lie, Borgny Wold og Hein Stigum, alle Folkehelseinstituttet, Ellen J. Amundsen fra Statens institutt for rusmiddelforskning og Jarle Norstein fra Kreftregisteret.

Hovedtema for årets konferanse var "Rusmidler og psykiatrisk epidemiologi". Temaer fra dette området utgjorde omlag halvparten av sesjonene for frie innlegg, og antallet påmeldte presentasjoner medførte at det var to paralleller i alle sesjonene.

Dette var den tredje konferansen etter "gjenopplivingen" av Norsk forening for epidemiologi. Med omlag 130 deltagere i år betyr det nesten en dobling fra Tromsø i 2001, så det kan ikke lenger være tvil om behovet for disse konferansene. Årsmøtet var også enig med styret i NOFE om at konferansen skal holdes årlig, unntatt når den nordiske konferansen holdes i Norge. Og det blir Bergen som arrangerer i 2004.

Nytt av året var et kurs som ble holdt dagen før konferansen. Tema var "Analyse av repeterte målinger og flernivådata" der Håkon K. Gjessing foreleste om metoder for analyse av kontinuerlig respons og Anders Skrandal om kategorisk respons. Kurset hadde ca. 70 påmeldte. NOFE-styret har tenkt seg at dette kunne bli en fast innslag i forbindelse med konferansen.

Direktør ved Nasjonalt folkehelseinstitutt, Geir Stene-Larsen åpnet konferansen og begrunnet valget av hovedtemaet for konferansen. Psykiatri har vært prioritert på politisk plan. Nærmest på tross av dette mente han at det hadde funnet sted viktige endringer innenfor psykiatrien som fag. Bedret somatisk helse aksentuerer betydningen av psykisk helse og epidemiologisk forskning vil gi en viktig del av kunnskapsgrunnlaget for økt forståelse av betingelsene for god psykisk helse, konkluderte Stene-Larsen.

Hovedinnlegget begge dager ble holdt av Ezra Susser. Første dag var tittelen "The Arc of Epidemiology" der han metaforisk brukte "buen" som en beskrivelse av en historisk utvikling som nå var i ferd med å manifestere seg i det han kalte "Eco-epidemiology" – et navn han ikke var fornøyd med selv. Over snart 200 år hadde epidemiologien utviklet seg gjennom epoker som han kalte "Sanitation"-perioden med vekt på sunnheitslovgivning, infeksjonssykdommenes epoke med vekt på å avskjære smitteveier og risikofaktorene med tiltak for å redusere individuell sykdomsrisiko. Eco-epidemiologien inkorporerer disse tidligere epokenes innsikt, men metaforen med buen innebærer også at man ikke går hele sirkelen tilbake til utgangspunktet. Denne historiske framstillingen av epidemiologiens utvikling tror jeg de av tilhørerne som underviser vil ta med tilbake til sine forelesingsmanuser. Et annet perspektiv var betydningen av at forskningen be-

skriver og analyserer hele livsløpet og dette temaet ble utviklet videre i forelesingen andre dag med tittel "The Seven Ages of Man". Og som sin drøm beskrev han "Global Justice in Health" som et felles mål og inspirasjon for all medisinsk forskning.

I de to andre inviterte foredragene ble hovedtemaet belyst fra sosiologisk og basalmedisinsk forskning. Første dag brukte Willy Pedersen sin egen boktittel, "Bitter – søtt" som utgangspunkt for å påpeke at medisinen og epidemiologien i sin forskning nesten utelukkende konsentrerte seg om det bitre, mens utøverne også etter hans erfaring var vel kjent med de søte sidene av rusmidlene, noe som også burde inspirere til forskningsmessig belysning. Etter en kritisk vurdering av perspektivene i anti-røyke kampanjer, presenterte han en del data som dokumenterer betydelige endringer i ungdommers holdninger til og bruk av gamle og nyere rusmidler. Han illustrerte hvordan et sosiologisk perspektiv skaper sammensatte og mangefaseterte bilder. I sitt foredrag siste dag presenterte Jørg Mørland en del (forenklet – presiserte han) av den nevrobiologiske kunnskapen om mekanismer på cellulært, reseptor-, mediator- og gen-nivå som er involvert ved rusmiddeffekter og ved enkelte psykiatriske tilstander. Spesielt interessant syntes det å være at rusrelaterte fenomener som "liking" og "wanting" nå til dels kan forstås på et nevrobiologisk plan.

Nær 60 frie innlegg ble presentert. Det er enkelt å fastslå at kvaliteten på disse gjennomgående er høy. Så langt referenten fikk med seg var det bare ett forfall. I løpet av de to årene siden konferansen i Tromsø er elektroniske presentasjoner blitt det vanligste og synligheten for tilhørerne i bokstavelig forstand blir med det vesentlig bedre. Framføringene er også gjennomgående gode. I pausene var betydningen av konferansen som et sted for presentasjon av stipendiateres prosjekter noe som mange la vekt på.

Soria Moria ligger et stykke oppe i åsen, men disse to dagene rakk tåka enda høyere mesteparten av tiden. Dette må man regne med på denne tiden av året og i november vil tilsvarende kunne skje i alle deler av landet. Og det er ingen grunn for å endre tidspunkt for epidemiologikonferansen.

Bjørn Straume
Institutt for samfunnsmedisin
Universitetet i Tromsø
bjorn.straume@ism.uit.no

Ezra Susser holdt 2 hovedforedrag: "The Arc of Epidemiology" og "The Seven Ages of Man".

Sussers foredrag fikk fortjent forsamlingens fulle oppmerksomhet.

Lars Christian Stene holdt orden på teknologien.

Torsdag ettermiddag var det årsmøte i Norsk forening for epidemiologi. Litt glissent på benkeradene ...

Festmiddag – Ezra Susser, Kari Kveim Lie og Steinar Tretli.

Steinar Tretli holdt takk for maten-tale – på engelsk og norsk samtidig (!). Berit Olsen fra arrangementskomiteen i forgrunnen.

Jørg Mørland holdt foredrag om “Neurobiology in relation to drug abuse and psychiatric disorder”.

Dette temaet krevde full konsentrasjon fra tilhørerne, her representert ved Per Lund-Larsen og Steinar Tretli.

Camilla Stoltenberg holdt konferansens siste foredrag, om “Autism Birth Cohort”, en studie som skal baseres på Den norske mor og barn-undersøkelsen, med finansiell støtte fra NIH.

Per Magnus avsluttet konferansen, og trakk opp linjer for epidemiologien i Norge i årene framover.

Lars Christian Stene og Svetlana Skurtveit, påtroppende og avtroppende leder i Norsk forening for epidemiologi. Vi takker Svetlana for en utmerket innsats som leder!

Arrangementskomiteen hadde gjort en utmerket jobb. Fra venstre Svetlana Skurtveit, Kristian Tambs, Berit Olsen, Jørgen Bramness, Kari Kveim Lie, alle Folkehelseinstituttet, Ellen J. Amundsen, SIRUS og Borgny Wold, Folkehelseinstituttet. Camilla Stoltenberg, Asbjørg Christophersen, Anne Kjersti Daltveit, Hein Stigum og Jarle Nørstein var ikke til stede da bildet ble tatt.